

УДК 343.123

Ортинський Володимир Львович –

доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України
директор Навчально-наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»

Volodymyr L. Ortynskyy –

candidate of juridical sciences, honored lawyer of Ukraine,
director of Research Institute of Law and Psychology,
the National University “Lviv Polytechnic”
(12, Bandera street, Lviv, 79013, Ukraine)

Особливості взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового розслідування під час виявлення та розслідування економічних злочинів

У статті розкрито поняття та зміст взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового розслідування під час виявлення та розслідування економічних злочинів. Визначено основні форми та напрями взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового розслідування на етапах виявлення та розслідування економічних злочинів. Окреслено особливості взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового слідства під час ведення оперативно-розшукової справи та в процесі кримінального провадження. Запропоновано форму оперативно-розшукове забезпечення досудового розслідування.

Ключові слова: оперативний підрозділ, досудове розслідування, взаємодія, форми взаємодії, оперативно-розшукова справа, справа кримінального провадження, оперативно-розшукове забезпечення.

В статье раскрыто понятие и содержание взаимодействия оперативных подразделений с органами досудебного расследования во время выявления и расследования экономических преступлений. Определены основные формы и направления взаимодействия оперативных подразделений с органами досудебного расследования на этапах выявления и расследования экономических преступлений. Очерчены особенности взаимодействия оперативных подразделений с органами досудебного следствия во время ведения оперативно-розыскного дела и в процессе криминального осуществления. Предложена форма оперативно-розыскного обеспечения досудебного расследования.

Ключевые слова: оперативное подразделение, досудебное расследование, взаимодействие, формы взаимодействия, оперативно-розыскное дело, справа криминального осуществления, оперативно-розыскное обеспечение.

V.L. Ortynskyy Peculiarities of Cooperation between Operative Subdivisions and the Bodies of Pre-Trial Investigation during Exposition and Investigation of Economic Crimes

The article deals with the concept and content of the interaction between operational units and pre-trial investigation agencies during the detection and investigation of economic crimes. It determines the basic forms (study and joint analysis of information, joint planning of investigative measures and detective actions aimed at the realization of current information, joint work in the investigative team and mutual awareness) and directions of interaction between operational units and pre-trial investigation agencies while detecting and investigating economic crimes.

The article points out that the investigative ensuring of pre-trial investigation includes investigative monitoring of crimes committed by specific individuals, with a view to identify and neutralize its impact on the pre-trial investigation and forecast possible directions of investigative situation development in order to neutralize the effects of other participants of the criminal process on the pre-trial investigation of crimes.

The article studies the peculiarities of interaction between operational units and pre-trial investigation agencies during investigation process and criminal proceedings. The author suggests a form of pre-trial investigation ensuring.

In conclusion the article states that the full and equal interaction between an employee of an operational unit and an investigator is implemented within operational investigation case. At the same time, cooperation in the framework of criminal proceedings has signs of administrative subordination.

Keywords: *operational unit, pre-trial investigation, interaction, forms of interaction, operational investigation case, the case of criminal proceedings, operational and investigative ensuring.*

Постановка проблеми. Економічні злочини завдають істотної шкоди суспільству і підривають ефективність проведених реформ, що в остаточному підсумку призводить до загострення соціальної напруженості. Ефективна протидія економічним злочинам вимагає комплексного підходу до вирішення загальнодержавної проблеми їх викорінювання, максимально повного використання потенціалу оперативних підрозділів і органів досудового розслідування. Однак з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України зазначена взаємодія перетерпіла змін і потребує суттєвого удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти взаємодії слідчих й оперативних підрозділів розглядалися у роботах таких учених: С.В. Бородіна, О.М. Бандурки, І.І. Басецького, В.В. Вандишева, А.Ф. Возного, В.А. Волинського, В.П. Гаврікова, І.Ф. Герасімова, В.В. Граніка, К.Б. Гранкіна, Д.В. Гребельського, В.Н. Григор'єва, І.М. Гуткіна, Е.А. Долі, В.І. Зажіцького, В.В. Іванова, Е.П. Іщенко, Ю.Ф. Карасьова, Л.М. Карнеєвой, Н.К. Кузьменка, В.С. Кузьмичова, В.П. Лаврова, А.Г. Лекаря, В.К. Лисиченка, В.А. Лукашова, В.Г. Лукашевича, М.Ш. Махтаєва, В.А. Михайлова, М.М. Міхеєнка, В.І. Ніколаєва, А.Ф. Осіпова, М. А.Погорецького, О.Р. Ратінова, В.А. Рогожина, З.Д. Смітєнко, В.Ф. Статкуса, М.А. Удовіченко, В.П. Хомколова, М.А. Юзефовіча, Н.П. Яблокова.

Метою дослідження є визначення особливості взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового розслідування під час виявлення та розслідування економічних злочинів після прийняття нового КПК України 2012 р.

Виклад основного матеріалу. Перше поняття такої взаємодії сформулював О.Р. Ратінов, який писав: «У процесуальному сенсі під взаємодією слідчих прокуратури і органів міліції розуміється заснована на законі, узгоджена діяльність незалежних один від одного в адміністративному відношенні органів слідства і дізнання, направлена на розкриття і

розслідування конкретного злочину шляхом найбільш доцільного поєднання методів і засобів, властивих цим органам» [1, с. 87].

Надалі зазначену теорію розвинув І.М. Гуткін і запропонував, що під взаємодією слідчого і органів дізнання слід розуміти засновану на законі, узгоджену за метою, місцем, часом діяльність незалежних один від одного в адміністративному аспекті органів, яка виражається в найбільш доцільному поєднанні властивих цим органам засобів і методів і направлена на попередження, припинення і розкриття злочинів, провадження щодо яких віднесене до компетенції слідчого, притягнення до кримінальної відповідальності винних і забезпечення відшкодування збитку, заподіяного злочином» [2, с. 13].

Свого часу Д.В. Гребельський підкреслював, що тлумачення поняття «взаємодія», співвідноситься з поняттям «взаємність», як ототожнення або принаймні еквівалентності прав і обов'язків сторін [3, с. 82].

Сучасний вчений М.А. Погорецький взаємодію оперативного працівника і слідчого визначає як необхідний, обґрунтований законами і підзаконними актами, координований за проміжними цілями напрям діяльності незалежно один від одного органів для досягнення мети та вирішення завдань ОРД і кримінального процесу [4, с. 88]. У той же час В.Ю. Шепітько доводить, що взаємодія слідчого і оперативного працівника має місце у разі погоджених дій пов'язаних із використанням певного завдання розслідування і має ознаки тактичної операції [5, с. 187].

Виклад основних положень. Досконало організована взаємодія слідчих органів з оперативними підрозділами сприяє правильному визначенню спрямування викриття та розслідування економічних злочинів, більш швидкому і повному виявленню всіх обставин, що належать до предмета доказування у справі, допомагає визначитися з джерелами отримання доказової інформації і є одним з ефективних засобів вирішення завдань кримінального

судочинства. Вона сприяє підвищенню наступальності в викритті та розслідуванні, більш швидкому і повному виявленню всіх обставин, що входять до предмета доказування у справах, допомагає визначитися з джерелами отримання доказової інформації і є одним з ефективних засобів вирішення завдань кримінального судочинства.

Обставинами, що зумовлюють взаємодію органів досудового слідства з оперативними підрозділами у розслідуванні економічних злочинів, є такі: злочини в сфері економіки носять латентний характер та глибоко законспіровані, що зумовлює необхідність застосування негласних сил та засобів; спільність завдань цих органів у кримінальному судочинстві – протидія злочинності; поєднання оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій та ін.

Необхідно зауважити, що економічні злочини, загалом, мають досить складний характер, у зв'язку зі значним обсягом роботи, необхідністю дослідження великої кількості документів, застосування знань з різних галузей науки. Виходячи із наведеного виникає потреба в повсякденному діловому контакті слідчого з оперативними працівниками, передусім слідчих, які закріплені за розслідуванням злочинів у сфері економіки.

Р.С. Белкін розглядає зазначену взаємодію як форму організації розслідування злочинів [6], Л. Я. Драпкина вважає, що це взаємозв'язок у процесі розкриття і розслідування злочинів [7], на думку А. Ф. Волинського, під взаємодією розуміється об'єднання сил, засобів і методів ОВС й інших правоохоронних органів [8], І.Ф. Герасимов під взаємодією вбачають сполучення і використання повноважень та методів роботи, властивих кожному органу, обумовлене розбіжностями в їх компетенції і формах діяльності [9].

У сучасних наукових джерелах порушено питання про удосконалення використання негласних слідчих (розшукових) дій для інформаційного забезпечення досудового розслідування [10., с. 30-33].

В.Я. Горбачевський зазначає, що розширення арсеналу слідчих дій завдяки впровадженню категорії негласних слідчих (розшукових) дій, які за своєю суттю є оперативно-розшуковими заходами, являються

невід'ємною складовою розслідування тяжких і особливо тяжких злочинів [11, с. 46].

Наприкінці ХХ ст. Р.С. Белкін обґрунтовує теорію поєднання слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, які полягають у такому:

– під час порушення справи за оперативними даними зміст і результати вжитих оперативних заходів визначають характер і тактику первинних слідчих дій, за допомогою яких здійснюється реалізація оперативних даних;

– оперативно-розшукові заходи слугують засобом створення умов для проведення у подальшому конкретних слідчих дій [12, с. 787-795].

Необхідність застосування негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному судочинстві зумовлюється стійкою тенденцією до збільшення кількості тяжких й особливо тяжких злочинів корисливої спрямованості, витонченістю способів учинення, прийомами й методами їх приховування, ескалацією насильства, професіоналізацією і посиленням протидії кримінального середовища правоохоронній сфері.

М.А. Погорецький слушно наголошує, що оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес тісно пов'язані. Це виявляється насамперед через співвідношення їх мети та завдань як структурних елементів їх змісту, оскільки як мету та завдання ОРД, що здійснюється в інтересах кримінального процесу, неможливо реалізувати без реалізації мети та завдань кримінального судочинства, так і мету й завдання кримінального процесу в більшості випадків неможливо реалізувати без реалізації мети й завдань ОРД [13, с. 161].

Стаття 10 «Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності» Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» визначає, що матеріали оперативно-розшукової діяльності використовуються для забезпечення досудового розслідування і слугують :

1) як приводи та підстави для початку досудового розслідування;

2) для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні.

Взаємодія слідчого і оперативного співробітника буде найбільш ефективною, якщо

здійснюватиметься на початковій стадії виявлення та документування конкретних обставин економічного злочину.

З метою імплементації оперативно-розшукового законодавства до нового КПК України унесені доповнення до статті 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», де зазначається: «У разі виявлення ознак злочину оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України». Якщо була заведена оперативно-розшукова справа, то вона закривається, а оперативний працівник згідно зі п. 3 ст. 40 КПК, виконує доручень слідчого, прокурора (які є обов'язковими до виконання), де він користується повноваженнями слідчого. Водночас співробітники оперативних підрозділів не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора.

Окремі аспекти використання оперативно-розшукових матеріалів у кримінальному процесі вивчали українські дослідники О. М. Бандурка, О. В. Горбачов, О. М. Джуза, А. М. Кислий, Є. М. Мойсеев, Д. Й. Никифорчук, С. В. Обшалов, А. М. Погорецький, О. П. Снігерьев, В. В. Топчий та ін.

О. М. Бандурка визначає, що завдяки вжиттю оперативно-розшукових заходів можуть бути одержані предмети, документи і відомості, що мають важливе інформаційне значення і можуть бути використані як докази у кримінальній справі після їх оформлення [14, с. 227].

Натомість О. М. Джуза, Є. М. Мойсеев і Д. Й. Никифорчук зазначають, що легалізація матеріалів ОРД – це специфічна діяльність оперативних та слідчих підрозділів щодо надання законної сили й уведення у кримінальний процес матеріалів оперативно-розшукового документування [4, с. 420].

На наш погляд, найбільш поширеними організаційними формами взаємодії у процесі реалізації оперативних матеріалів стосовно економічних злочинів на стадії відкриття кримінальних проваджень є: вивчення та спільний аналіз інформації; спільне планування оперативно-розшукових заходів та слідчих (розшукових) дій щодо реалізації оперативної інформації; спільна робота у складі слідчо-оперативної групи та взаємна інформованість тощо.

Проведені опитування оперативних працівників та слідчих (95%) доводять, що найбільш поширеними прийомами взаємодії, особливо на стадії відкриття кримінальних проваджень, є сумісний аналіз здобутої оперативної інформації, а також її перевірка з метою виявлення та закріплення доказів, забезпечення можливостей використання оперативних матеріалів у процесі розслідування.

Організація такої взаємодії викладено в Наказі МВС України № 700 від 14 серпня 2012 року. Так згідно розділу третього «Організація взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до слідчого підрозділу» при веденні оперативним підрозділом оперативно-розшукової справи щодо осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину, за рішенням керівництва ОВС за цією справою закріплюється слідчий для забезпечення методичного супроводження її реалізації та надання практичної допомоги оперативному підрозділу.

У пункті 12.2. наказу «Особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності» зазначено, що матеріали оперативного підрозділу, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння у сфері господарської та службової діяльності окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, що направляються до слідчого підрозділу для початку та здійснення досудового розслідування, в обов'язковому порядку повинні містити відомості про проведену роботу із забезпечення відшкодування завданої шкоди, у тому числі вжиті заходи з розшуку майна і коштів, на які

може бути накладено арешт, та про їх місцезнаходження.

Наприклад, скеровані результати ОРД до слідчого підрозділу про вчинення легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом повинні містити достатні підстави та приводи для відкриття кримінального провадження, а саме: дані про місце, час, спосіб учинення злочину та осіб, які його вчинили, розмір завданої шкоди (сум коштів чи вартість майна) чи незаконно одержаного доходу, ужиття заходів щодо встановлення майна та коштів для забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна, а в матеріалах за злочинами, унаслідок яких незаконно одержані доходи, також дані про їх подальше використання. За необхідності мають бути вжиті заходи щодо отримання вільних зразків почерку причетних до скоєння злочину осіб для подальшого використання цих зразків при проведенні почеркознавчих експертиз.

Ефективність використання результатів ОРД переданих органам досудового розслідування щодо злочинів у сфері державних закупівель оцінюється за: викритими схемами розкрадання державних коштів і хабарництва з боку службових осіб розпорядника державних закупівель; встановленням всього кола осіб, причетних до злочинної схеми; документування всього злочинного ланцюга проходження державних коштів від розпорядника до конвертаційного центру; забезпеченням відшкодування збитків; установам способу відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом; сумою заблокованих до перерахування державних коштів [15, с. 215-217].

На відміну від проаналізованої форми, проведення негласних слідчих (розшукових) дій за дорученням слідчого є апробованою практикою процесуальною формою взаємодії оперативних підрозділів ДПЗСЕ (Департамент протидії злочинності у сфері економіки) зі слідчим, засади якої чітко викладені у положеннях нового КПК України. Зокрема, згідно п. 6 ст. 246 КПК України від 19.11.2012 р. проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням – уповноважені оперативні. Ця форма взаємодії є дуже результативною, але за умови професійного та узгодженого ставлення слідчого та працівника оперативного підрозділу до шляхів

досягнення мети негласних слідчих (розшукових) дій.

Серед організаційних форм взаємодії слідчого з оперативними підрозділами в процесі розслідування злочинів найбільш доцільними можна визначити наступні: розробка спільного плану проведення негласних слідчих (розшукових) дій зі збирання й фіксації доказів у кримінальному провадженні; узгодження тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій; взаємообмін інформацією, що надходить за повідомленнями про вчинені злочини і злочини, що готуються, а також з інших питань слідчої й оперативно-розшукової діяльності.

Основною організаційною формою реалізації матеріалів оперативно-розшукового документування у сфері економіки є організація взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового слідства органів внутрішніх справ України у створеній спеціальній слідчо-оперативній групі.

Наприклад, слідчо-оперативну групу для реалізації оперативних матеріалів щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом у банківській сфері, слід формувати з перевірених фахівців, які володіють методами перевірки: касового залу, операційної (оборотної) каси, сховища грошей і цінностей; пунктів обміну валют; активних операцій; пасивних операцій; послуг; перевірки автоматизованої системи обробки інформації; кредитних операцій, депозитних операцій тощо.

З погляду практичної діяльності, організація взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового розслідування являється основною оперативно-розшуковою забезпечення процесу розслідування з метою створення сприятливих умов для повного, всебічного і об'єктивного розслідування справи кримінального провадження, для чого оперативні підрозділи виконують негласні слідчі (розшукові) дії для здійснення завдання:

– встановлюють і затримують осіб, що вчинили злочини;

– відшукують, збирають, забезпечують збереження речових, а також інших доказів й іншої інформації, використання якої може слугувати для одержання доказів або для побудови слідчих і пошукових версій;

– використовуючи оперативно-розшукові сили, засоби і методи, допомагають перевіряти, чи стосуються докази розслідуваної події;

– встановлюють наміри обвинувачуваних, підозрюваних і їх зв'язків, що мають намір перешкоджати нормальному проведенню процесуального розслідування;

– здійснюють постійний оперативний контроль за підозрюваним і обвинувачуваним з метою запобігання з їх боку протидії або припинення спроб ухилитися від слідства і суду;

– здійснюють розшук відомих і не встановлених слідством злочинців, які переховуються, а також вкраденого ними цінностей, знярядь злочинів [16, с. 326].

Зазначений погляд підтримує А.М. Погорецький. який оперативно-розшукове забезпечення визначає однією із форм взаємодії оперативного працівника і слідчого, що полягає у комплексному здійсненні ОРЗ з метою забезпечення кримінального судочинства [4, с. 613]. К. Антонов наголошує, що за оперативно-розшукового забезпечення створюються відповідні умови для здійснення кримінального судочинства та забезпечення безпеки всіх учасників цього процесу [4, с. 616–617].

Такої думки В. Ю. Лебеденко і Р. О. Коніжай та вважають, що оперативне забезпечення (супроводження) – це комплекс гласних і негласних заходів, котрі здійснює оперативний підрозділ (оперуповноважений), з метою вивчення стану оперативної обстановки у галузі економічної діяльності, одержання відомостей про осіб, які становлять оперативний інтерес, та факти, що мають значення для протидії злочинній діяльності, попередження, розкриття злочинів, та які спрямовані на виявлення і усунення причин і умов, що сприяють учиненню злочинів, своєчасне повідомлення про вчинення злочинів та їх розкриття [17, с. 49].

Традиційно проблема використання пізнавальних можливостей ОРД у досудовому слідстві в сучасних публікаціях розглядалася через призму уявлення категорії взаємодії слідчого з оперативним підрозділом, тобто через цю форму поєднання зусиль відповідних суб'єктів. Однак поняття «взаємодія» та «оперативно-розшукове забезпечення розслідування», незважаючи на певне

споріднення, мають принципові відмінності за логічним змістом і обсягом.

Отже, можемо визначити, що оперативно-розшукове забезпечення досудового слідства – це система оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій, здійснюваних оперативними підрозділами, з метою створення оптимальних умов установлення об'єктивної істини на стадії досудового слідства, а також припинення і нейтралізація протидії корумпованих чиновників, які причетні до здійснення державних закупівель, щодо виконання слідчим своїх функціональних обов'язків з припинення злочинів.

З означеного дослідження практичної діяльності оперативних підрозділів ОВС можемо визначити, що оперативно-розшукове забезпечення досудового слідства містить оперативно-розшуковий моніторинг злочинів, вчинених конкретними особами, з метою виявлення та нейтралізації її впливу на досудове розслідування, а також прогнозування можливих напрямів розвитку слідчо-оперативної ситуації задля нейтралізації впливу інших учасників кримінального процесу на досудове розслідування злочинів.

Висновки. Результати різноманітних досліджень засвідчують, що в основу взаємодії оперативних підрозділів з органами досудового слідства покладено напрацьовану та зумовлену певними традиціями (стереотипами, досвідом тощо) практику яка закріплена нормативними актами.

Також необхідно зазначити, що повна і рівноправна взаємодія співробітника оперативного підрозділу зі слідчим здійснюється в межах ведення оперативно-розшукової справи. У той же час взаємодія в межах кримінального провадження носить ознаки адміністративного підпорядкування.

Процес оперативно-розшукового забезпечення досудового розслідування – окрема форма ОРД, яка складається із таких елементів: документування фактів й обставин злочинної діяльності осіб, з використання негласних слідчих (розшукових) дій; виявлення невідомих раніше діянь, учинених підозрюваними й обвинувачуваними у кримінальному провадженні, виявлення їх співучасників; здійснення оперативно-

розшукового контролю за поведінкою обвинувачуваних й підозрюваних з метою нейтралізації протидії з їх сторони досудовому розслідуванню.

Список використаних джерел:

1. Практика применения нового уголовно-процессуального законодательства в стадии предварительного расследования : Тезисы докладов и сообщений на научной конференции, 19-21 декабря 1962 года / ред. кол. : А. И. Винберг и др. – М. : Наука, 1962. – 142 с.
2. Гуткин И. М. Правовые вопросы взаимодействия следователей и органов дознания в уголовном процессе / И. М. Гуткин. – М. : ВШ МООП СССР, 1967. – 122 с.
3. Гребельский Д. В. Некоторые вопросы совершенствования курса „Оперативно-розыскная деятельность органов охраны общественного порядка” / Д. В. Гребельский // Труды ВШ МООП СССР. – 1967. – № 16. – С. 61-91. / Д. В. Гребельский и др. – М.: 1967. – С. 81–86.
4. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / відп. ред. : В. В. Коваленко, Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – Т. 6. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). – К. : Атіка, 2010. – 1128 с.
5. Настільна книга слідчого / М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалов та ін. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : ІнЮре, 2011. – 736 с.
6. Белкин Р. С. Криминалистика : учебный словарь-справочник / Р. С. Белкин. – М. : Юрист, 1999. – 298 с.
7. Криминалистика / под. ред. И. Ф. Герасимов и Л. Я. Драпкина. – М. : Высш. шк, 2000. – 758 с.
8. Криминалистика / под ред. А. Ф. Волинского. – М. : Закон и право, 1999. – 394 с.
9. Герасимов И. Ф. Некоторые проблемы раскрытия преступлений / И. Ф. Герасимов. – Свердловск : Средне Уралск. кн. изд-во, 1975. – 176 с.
10. Лукьянчиков Є. Д. Негласні слідчі дії, як засоби інформаційного забезпечення розслідування / Є. Д. Лукьянчиков // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріалу круглого столу (м. Київ, 7 жовтня 2011 р.). – К. : НАВС, 2011. – С. 30-33.
11. Горбачевський В. Я. Роль і місце негласного розслідування у кримінальній юстиції / В. Я. Горбачевський // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріалу круглого столу (м. Київ, 7 жовтня 2011 р.). – К. : НАВС, 2011. – С. 45-47.
12. Белкин Р. С. Криминалистическое учение о фиксации доказательственной информации. Курс криминалистики : учебн. пособие. – 3-е изд., доп. / Р. С. Белкин. – М. : Юнити-Дана; Закон и право, 2001. – 837 с.
13. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія / М. А. Погорецький. – Х. : Арсіс; ЛТД, 2007. – 575 с.
14. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність. Ч. 1 : підручник / О. М. Бандурка. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.
15. Сливенко В. Р. Шляхи удосконалення протидії злочинам при здійсненні державних закупівель / В. Р. Сливенко, В. І. Василичук // Правове, організаційне та методичне забезпечення діяльності підрозділів ДСБЕЗ : тези доповідей та повідомлень учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 червня 2011 р.). – Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – С. 215–217.
16. Сивухін В. С. Оперативно-розшукове супроводження досудового слідства / В. С. Сивухін, Ж. М. Бігу // Роль і місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матеріали науково-практичної конференції (10 квітня 2009 р.). – Одеса. ОДУВС, 2009. – С. 326–327.

17. Лебеденко В. І. Соціальна обумовленість інституту оперативного супроводження у сфері економіки / В. І. Лебеденко, Р. О. Коніжай // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2003. – № 2. – Ч. 2. – С. 49–52.

References

1. Practice of Application of New Administrative and Procedural Legislation at the Stage of Pre-Trial Investigation : papers of scientific conference, December 19-21, 1962 / ed. board : A. I. Vinberg and others. – M. : Nauka, 1962. – 142 p.
2. I. M. Gutkin Legal Issues of Cooperation between Investigators and Bodies of Inquiry in Criminal Procedure / I. M. Gutkin. – M. : VSh MOOP SSSR, 1967. – 122 p.
3. D. V. Grebelskiy Some Issues of Improvement of the Course “Operative and Search Activity of the Bodies of Public Order Protection” / D. V. Grebelskiy // Trudy VSh MOOP SSSR. – 1967. – No. 16. – Pp. 61-91.
4. International Police Encyclopedia : in 10 Vol. / resp. ed. : V. V. Kovalenko, Ye. M. Moiseev, V. Ya. Tatsii, Yu. S. Shemchushenko. – Vol. 6 Operative and Search Activity of Police (Militia). – K. : Atika, 2010. – 1128 p.
5. Handbook of Investigator / M. I. Panov, V. Yu. Shepitko, V. O. Konovalov and others. – 3rd ed. enlarged and revised. – K. : InYure, 2011. – 736 p.
6. R. S. Belkin Criminalistics : study dictionary-guideline / R. S. Belkin. – M. : Yurist, 1999. – 298 p.
7. Criminalistics / under the editorship of I. F. Gerasimov and L. Ya. Drapkina. – M. : Vyssh. shk., 2000. – 758 p.
8. Criminalistics / under the editorship of A. F. Volynskiy. – M. : Zakon i pravo, 1999. – 394 p.
9. I. F. Gerasimov Some Issues of Solving Crimes / I. F. Gerasimov. – Sverdlovsk : Sredne Uralsk. kn. izd-vo, 1975. – 176 p.
10. Ye. D. Lukianchikov Secret Investigative Actions as Means of Informational Ensuring of Investigation / Ye. D. Lukianchikov // Establishment of the System of Secret Investigation in Criminal and Procedural Legislation of Ukraine : materials of round table (Kyiv, October 7, 2011). – K. : NAVS, 2011. – Pp. 30-33.
11. V. Ya. Horbachevskiy Role and Place of Secret Investigation in Criminal Justice / V. Ya. Horbachevskiy // Establishment of the Secret Investigation System in Criminal Procedural Legislation of Ukraine : materials of round table (Kyiv, October 7, 2011). – K. : NAVS, 2011. – Pp. 45-47.
12. R. S. Belkin Forensic Studies on Fixation of Evidence Information. Criminalistics Course : tutorial. – 3rd ed. enlarged / R. S. Belkin. – M. : Yuniti-Dana; Zakon i pravo, 2001. – 837 p.
13. M. A. Pohoretskyi Functional Role of Operative and Search Activity in Criminal Procedure : monograph / M. A. Pohoretskyi. – Kh. : Arsis; LTD, 2007. – 575 p.
14. O. M. Bandurka Operative and Search Activity. P. 1 : textbook / O. M. Bandurka. – Kh. : Publishing House of the National University of Internal Affairs, 2002. – 336 p.
15. V. R. Slyvenko Ways of Improvement of Counteraction to Crime during Public Procurements / V. R. Slyvenko, V. I. Vasylynchuk // Legal, Organizational and Guidelines for Ensuring the Activity of the State Service for Fight against Economic Crimes : papers of All-Ukrainian Scientific Conference (June 10, 2011). – Lviv. Lviv State University of Internal Affairs, 2011. – Pp. 215-217.
16. V. S. Syvukhin Operative and Search Support of Pre-Trial Investigation / V. S. Syvukhin, Zh. M. Bihu // Role and Place of the Internal Affairs Bodies during Development of Democratic Law-Based State : papers of Scientific and Practical Conference (April 10, 2009). – Odessa. OSUIA, 2009. – Pp. 326-327.
17. V. I. Lebedenko Social Stipulation of the Institute of Operative Support in the Economic Sphere / V. I. Lebedenko, R. O. Konizhai // Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav (Scientific Bulletin of Kyiv National University of Internal Affairs). – 2003. – No. 2. – P. 2. – Pp. 49-52.